

209
TS (New Syllabus)

Total No. of Questions – 16

Regd.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Total No. of Printed Pages – 4

No.

Part – II
SANSKRIT, Paper - II
(Second Language)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

- Note :** (1) All questions should be attempted.
(2) Question Nos. 1, 2 & 3 should be answered either in the medium of instruction of the candidate or in Sanskrit (Devanagari Script).
(3) The remaining questions should be answered in Sanskrit (Devanagari Script) only.

निर्देश : प्रथम, द्वितीय, तृतीय प्रश्नान् विहाय अन्ये सर्वेऽपि प्रश्नाः संस्कृतभाषायामेव समाधातव्याः ।
सर्वे प्रश्नाः संस्कृते एव समाधेयाः ।

- I. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं भावं च लिखत । 1 × 8 = 8
(अ) न गीतवाद्याभिरतिविलसव्यसनी भवेत् ।
वीणा विनोदव्यसनी वत्सेशः शत्रुणा हतः ॥
(आ) धीरो भव सदाचित्रे निर्भयोस्मीति भावय ।
भयं मृत्युर्भयं पापं नरको भयमेव हि ॥
- II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । 1 × 6 = 6
(अ) गङ्गा भगीरथस्य पितृदेवतानां पापं कथं धौतवती ?
(आ) “काव्यं पुष्पविलापनाम हृदि मे स्फूर्तम्” विवृणुत ।
- III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त । 1 × 6 = 6
(अ) अगस्त्यपण्डितः गोविन्दपट्टाभिषेकं कथं वर्णितवान् ?
(आ) दधीचिः दानवीरः कथम् अभवत् ?

IV. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत ।

3 × 2 = 6

- (अ) आश्रमपदे रामः सीता लक्ष्मणः च कथं स्थिताः ?
(आ) राज्यं नाम कीदृशम् ?
(इ) वासुकिना गरुत्मान् किमिति अभिहितः ?
(ई) किमर्थम् गरुडेन देवलोकात् अमृतवृष्टिः पातिता ?
(उ) पार्वती तपः कथम् आचरति ?
(ऊ) ऐरावताधिरूढः देवेन्द्रः किमर्थं प्रतीक्षते ?

V. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानम् लिखत ।

2 × 3 = 6

- (अ) सगटस्यात्मजाः सर्वे मत्तः सलिलमाप्नुयुः ।
(आ) भविता ते न कदापि सत्त्वसादः ।
(इ) गृहकृत्याय निवृत्यतां लघु ।
(ई) जातस्त्वं भुवि गौतमस्य ।

VI. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत ।

2 × 3 = 6

- (अ) यदि कौतूहलं आकर्ष्यताम् ।
(आ) भो भो ! मा भैष्ट भद्राः ।
(इ) पूर्णाः ननु मम सकलाः अपि कामनाः ।
(ई) कमपि प्रतिकारं कुरुष्व ।

VII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत ।

3 × 2 = 6

- (अ) हरः गङ्गां किं प्रति विससर्ज ?
(आ) पाण्ड्यराजः खड्गं कथं प्राप्तवान् ?
(इ) कस्मात् युधिष्ठिरः नरकक्लेशं ददर्श ?
(ई) केन सर्वरोगस्य सम्भवः भवति ?
(उ) नृपः किमिति निश्चयमागतः ।
(ऊ) विश्वसृट् कुतः पूजां न स्वीकुर्यात् ?

VIII. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानं लिखत ।

3 × 2 = 6

- (अ) बाणभट्टेन विरचितं काव्यद्वयं किम् ?
(आ) मेघानां गणस्य नाम किम् ?
(इ) सहस्रलोचनः वीरं किमवदत् ?
(ई) नरेन्द्रः श्रीरामकृष्णं किमिति अपृच्छत् ?
(उ) कदा चूडाला जटाशमश्रुवेषं विमुच्य राजः सम्मुखं अतिष्ठत् ?
(ऊ) त्रिशिराः त्रिभिः शिरोभिः किं किम् अकरोत् ?

IX. एकेन वाक्येन समाधानं दत्त ।

- (अ) का जहनुसुता इति प्रोच्यते ?
 (आ) मधुराराजः कीदृशः ?
 (इ) कतिभिः दिनैः चाणक्यः नन्दान् अपातयत् ?
 (ई) सत्यविजयः इत्ययं पाट्यभागः केन विरचितः ?
 (उ) किं पाषाणमयम् अभूत् ?

X. एकेन वाक्येन समाधानं दत्त ।

- (अ) शुकस्य नाम किम् ?
 (आ) कृष्णाय गोविन्द इति विरुदं केन दत्तम् ?
 (इ) सिद्धपुरुषः कः ?
 (ई) उज्जयिन्याः राजा कः ?
 (उ) वृत्रासुरः कस्य भक्तः ?

XI. अधोनिर्दिष्टकथां पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि दत्त ।

उज्जयिन्यां भट्टिः नाम कोऽपि ब्राह्मणः आसीत् । तस्य अभयाम्बा नाम भार्या, कमलाकरो नाम तनयः च आस्ताम् । एकपुत्री तौ दम्पती कमलाकरे नितान्तं प्रेमवन्तौ बभूवतुः । सः तु शरीरम् अलङ्कृत्य विद्यापराङ्मुखः विषयोन्मुखः च अभवत् । तथाविधं तम् आहूय भट्टिः कदाचिदेवम् उपदिदेश -

“मानवकुले जन्म महता पुण्येन लभ्यते । तत् लब्ध्वा अपि त्वमेवं दुर्वृत्तः असि । किञ्च तवायं विद्याभ्यासस्य कालः । इदानीं यदि विद्यां नाभ्यस्यसि तर्हि पश्चात्तव महासन्तापः भविष्यति । अपरं च यावत् अहं जीवामि तावत्त्वया विद्या अभ्यसनीया । पश्चात्तु सा दुर्लभा भवेत् ।”

प्रश्नाः

- (अ) उज्जयिन्यां कः आसीत् ?
 (आ) भट्टेः भार्यायाः नाम किम् ?
 (इ) भट्टेः तनयस्य नाम किम् ?
 (ई) का पश्चात् दुर्लभा भवति ?
 (उ) किं महता पुण्येन लभ्यते ?

XII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि सन्धत ।

- (अ) शरत् + चन्द्रः
 (आ) तत् + टीका
 (इ) षट् + वारम्
 (ई) जगत् + नाथः
 (उ) गुरुः + जयति
 (ऊ) वृक्षः + फलति

XIII. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीन् विघटयत www.sakshieducation.com

3 × 2 = 6

- (अ) मनश्चलति (ई) सुबन्तम्
(आ) सज्जनः (उ) वाङ्महिमा
(इ) हरिष्टीकते (ऊ) बालः खादति

XIV. द्वयोः शब्दयोः सर्वविभक्तिरूपाणि लिखत ।

2 × 6 = 12

- (अ) मरुत् (इ) मनस्
(आ) वाच् (ई) एतद् (नपुं)

XV. समास नामनिर्देशपूर्वकं त्रयाणां विग्रहवाक्यानि लिखत ।

3 × 2 = 6

- (अ) प्रतिदिनम् (ई) पञ्चवटी
(आ) ग्रामगतः (उ) महाबलः
(इ) नीलघटः (ऊ) धर्मार्थकाममोक्षाः

XVI. रेखांकितपदं शुद्धीकृत्य वाक्यं लिखत ।

5 × 1 = 5

- (अ) युवकः क्रीडाङ्गणे क्रीडन्ति ।
(आ) बालिकाः सम्यक् गायति ।
(इ) सः विद्यालये अपठताम् ।
(ई) युवां जलं पास्यथ ।
(उ) वयं विपणिं गमिष्यामि ।